

Ερμηνεία της εικόνας της Κοιμήσεως της Θεοτόκου

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Η άγια εικόνα τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου εἶναι πολυπρόσωπη. Δυὸ ὅμως πρόσωπα ξεχωρίζουν στὴν ὅλη παράσταση: Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Παναγία. Ὁ Χριστὸς μὲ τὸ ἡγεμονικὸ Του παράστημα κρατεῖ τὴν ψυχὴ τῆς Παναγίας Μητέρας Του, βρέφος φασκιωμένο, καὶ τὸ λιπόσαρκο σκῆνωμα τῆς Παναγίας.

«Στὴν εἰκόνα δεσπόζει τὸ νεκρικὸ κρεβάτι, στολισμένο μὲ πλούσια ποδέα, ὅπου ἀναπαύεται ἡ Παναγία μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα. Μπροστὰ στερεωμένο σὲ ἓνα ἀπλὸ κηροπήγιο καίει ἓνα χοντρὸ κερί. Πίσω ἀπὸ τὸ νεκρικὸ κρεβάτι καὶ στὴ μέση ἀκριβῶς στέκει ὁ Χριστὸς μὲ τὸ σῶμα σὲ στροφὴ πρὸς τὰ δεξιὰ, πρὸς τὴν κεφαλὴ τῆς Μητέρας Του. Στὰ χέρια Του ἀπλωμένα στὴν ἴδια κατεύθυνση, κρατεῖ τὴν ψυχὴ της, ποὺ ἔχει τὴ μορφή φασκιωμένου μωροῦ μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα. Τὸν τριγυρίζει δόξα. Μέσα σ’ αὐτὴ εἶναι ζωγραφισμένοι στὴν κορυφὴ ἓνα ἑξαπτέρυγο καὶ σὲ μονοχρωμία τέσσερεις ἄγγελοι ποὺ πλαισιώνουν τὸ Χριστὸ μὲ χειρονομίες καὶ ἔκφραση λύπης στὰ πρόσωπά τους... Πάνω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ Χριστὸ στὴν κορυφὴ τοῦ τόξου τῆς εἰκόνας ἔχουν ἀνοίξει οἱ πύλες τοῦ οὐρανοῦ καὶ φαίνονται δυὸ ἄγγελοι, πάλι σὲ μονοχρωμία, νὰ σκύβουν μὲ σκεπασμένα χέρια γιὰ νὰ πάρουν

μὲ τὴν σειράν τους τὴν ψυχὴ τῆς. Στὴν κεφαλὴ καὶ στὰ πόδια τοῦ νεκρικοῦ κρεβατιοῦ εἶναι μαζεμένοι οἱ δώδεκα ἀπόστολοι μὲ ἐκφράσεις, στάσεις καὶ χειρονομίες ποὺ δείχνουν βαθειὰ λύπη. Ὁ Πέτρος θυμιατίζει στὴν κεφαλὴ τῆς Παναγίας, ὁ δὲ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ὁ Θεολόγος Ἰωάννης σκύβουν στὰ πόδια τῆς καὶ τὴν ἀσπάζονται. Πιὸ πίσω εἶναι τρεῖς ἱεράρχες μὲ ἀνοιχτὰ βιβλία καὶ στὰ ἀριστερά, στὸ βάθος, θρηνοῦν τρεῖς γυναῖκες. Τὴ σύνθεση κλείνουν στὸ βάθος, πίσω ἀπὸ τὶς ὁμάδες τῶν μαθητῶν, δυὸ συμβατικὰ ἀρχαιοπρεπὰ κτήρια. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ διαβάζεται ἡ ἐπιγραφή *Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ Θ(ΕΟ)ΤΟΚΟΥ*» (Α. Καρακατσάνη). Οἱ τέσσερις (εἰκονίζονται οἱ τρεῖς) ἱεράρχες ποὺ παραβρέθηκαν στὴν Κοίμηση, ἦταν: ὁ Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος, ὁ Ἱερόθεος, ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ ὁ Τιμόθεος. Ὁ Ἱερόθεος δὲν εἰκονίζεται.

Σὲ κάποιες εἰκόνες βλέπουμε στὴ δεξιὰ ἄκρη τοῦ σπιτιοῦ τὸν Ἰωάννη τὸν Δαμασκηνὸ ποὺ βαστᾷ χαρτὶ (πάπυρο) μὲ τὰ ἐξῆς λόγια: «Ἀξίως ὥς ἔμψυχόν σε οὐρανὸν ὑπεδέξαντο οὐράνια Πάναγνε θεία σκηνώματα καὶ παρέστηκας...» Καὶ στὰ ἀριστερὰ τὸν ἅγιον Κοσμᾶ τὸν ποιητὴ κρατώντας ἄλλο χαρτὶ ποὺ λέει: «Γυναίκα σε θνητὴν, ἄλλ' ὑπερφυῶς καὶ μητέρα Θεοῦ εἰδότες, πανάμωμε...»

Σ' ὅλα τὰ πρόσωπα διακρίνεται ἡ θλίψη, ἀνάμικτη ὅμως μὲ τὴν γλυκιὰ ἐλπίδα. Εἶναι ἡ «χαρμολύπη», τὸ «χαροποιὸν πένθος», γνῶρισμα τῶν πιστῶν ποὺ ζοῦν μὲ τὴν προσμονὴ τῆς ἀνάστασης. Τοῦτο βλέπουμε καὶ στὰ τροπάρια τῆς ἐορτῆς, ποὺ ἄλλοτε τονίζουν τὸν τρόμον καὶ τὸ δέος τῶν Ἀποστόλων, τοὺς ὁποῖους παρουσιάζουν νὰ δακρύζουν καὶ ἄλλοτε τονίζουν τὴν χαρὰ τους, ποὺ τὴν ἐκδηλώνουν μὲ ψαλμοὺς καὶ ὕμνους. Παραθέτουμε δυὸ ἀποσπάσματα: «Ὅτε ἡ μετάστασις τοῦ ἀχράντου σου σκήνους ἠὺτρεπίζετο, τότε οἱ Ἀπόστολοι περικυκλοῦντες τὴν κλίνην τρόμῳ ἑώρων σε» (Στιχηρὸ ἰδιόμελο ὁρθροῦ), καὶ «...τὸ ζωαρχικὸν καὶ θεοδόχον σου σῶμα κηδεύσαντες ἔχαιρον, πανύμνητε» (Δοξαστικὸ ἀποστίχων Ἑσπερινοῦ).

Σὲ μερικὲς εἰκόνες εἰκονίζονται στὸν οὐρανὸ σύννεφα, ποὺ μετέφεραν τοὺς ἀποστόλους στὴν Ἱερουσαλήμ. Σὲ πολλὲς εἰκόνες τῆς Κοίμησης ζωγραφίζεται καὶ τὸ ἐπεισόδιο τοῦ ἀγγέλου καὶ κόβει μὲ τὸ ξίφος του τὰ χέρια τοῦ Ἱεφονία. (Πρόκειται γιὰ ἐκεῖνο τὸν Ἑβραῖο ποὺ ἀποπειράθηκε νὰ ρίξει στὸ ἔδαφος τὸ λείψανον τῆς Θεοτόκου).